

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний вищий навчальний заклад
«Придніпровська державна академія будівництва
та архітектури»

СТАНДАРТ

ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»
ОР-01-22

ПОЛОЖЕННЯ

**ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) У
ДВНЗ «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ
БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

Дніпро 2022р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО

Комісією з етики та академічної доброчесності Придніпровської державної академії будівництва та архітектури

ЗАТВЕРДЖЕНО

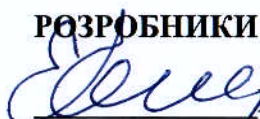
Вченою радою ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» протокол № 8 від 25 січня 2022 року.

Голова Вченої ради Микола САВИЦЬКИЙ

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказом ректора № 13 від 26. 01 2022 року

РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

 Галина СВЕСЬКА, проректор з навчально-виховної роботи

 Оксана ЗІНКЕВИЧ, голова комісії з етики та академічної доброчесності

ПОГОДЖЕНО

 Вячеслав АНІСТРАТ, провідний юрист

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію булінгу (цькуванню)
в ДВНЗ «Придніпровська державна академія
будівництва та архітектури»

1. Загальні положення

1.1. Це Положення про запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» (далі – Положення) розроблено у відповідності до вимог Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», наказу МОН України про «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», нормативно-розпорядчих документів Міністерства освіти і науки України, інших актів чинного законодавства України та Правил внутрішнього розпорядку ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

1.2. Положення визначає проведення заходів щодо виявлення та попередження проявів булінгу (цькування), порядок дій у випадку встановлення факту булінгу (цькування) в ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» (далі -ДВНЗ ПДАБА).

1.3. Метою Положення є забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод всіх учасників освітнього процесу в ДВНЗ ПДАБА, врегулювання та вирішення конфліктних ситуацій у випадку скоєння булінгу (цькування), створення безпечного освітнього середовища в ДВНЗ ПДАБА.

1.4. Завданнями Положення є:

- інформування здобувачів вищої освіти та співробітників ДВНЗ ПДАБА про поняття булінгу (цькування), його ознаки та форми;
- формування негативного ставлення до проявів булінгу (цькування) у всіх учасників освітнього процесу;
- надання інформації про Порядок реагування на доведені випадки булінгу (цькування) та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування) в ДВНЗ ПДАБА.

2. Поняття, ознаки, терміни та визначення булінгу

2.1. В Положенні використані терміни, що вживаються в наступних значеннях:

- *булінг (цькування)* – це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого;

- *кривдник (булер)* - особа, яка вчинила булінг щодо іншого учасника освітнього процесу;

- *потерпілий (жертва булінгу)* - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);

- *спостерігачі* - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування);

- *сторони булінгу (цькування)* - безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);

- *кібербулінг* - форма насильства, що вчиняється за допомогою електронних засобів комунікації;

- *запобігання булінгу* - система заходів, що здійснюються керівництвом ДВНЗ ПДАБА, а також іншими учасниками освітнього процесу, та спрямовані на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо форм, причин і наслідків насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються;

- *протидія булінгу* - система заходів, що здійснюються керівництвом ЗВО, а також іншими учасниками освітнього процесу, та спрямовані на припинення насильства у формі булінгу, надання допомоги та захисту Постраждалій особі, а також на належне розслідування випадків булінгу;

- *дискримінація* - ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій Законом України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», крім випадків, коли таке обмеження має

правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін - кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого.

2.2. До булінгу (цькування) в ДВНЗ ПДАБА належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу, та інших освітніх заходів, що організуються за згодою ректора, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

2.3. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме: умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру; словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи; будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток; будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів; інші правопорушення насильницького характеру.

2.4. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу у закладах вищої освіти, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
- невірноважена поведінка;

- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
- різка зміна звичної поведінки;
- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- схильність до пропуску навчальних занять;
- відмова відвідувати заклад освіти з посиланням на погане самопочуття;
- депресивні стани;
- аутоагресія (самоушкодження);
- суїцидальні прояви;
- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- скарги здобувача освіти на біль та (або) погане самопочуття;
- пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей;
- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей;
- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися.

3. Напрямки запобігання та протидії булінгу (цькуванню)

3.1. Ректор ДВНЗ ПДАБА має права та обов'язки:

- здійснювати контроль за недопущенням дискримінації за ознаками раси, кольору шкіри, політичних або релігійних переконань, статі, віку, інвалідності, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними ознаками, інше;
- здійснювати контроль за виконанням Плану заходів щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в ДВНЗ ПДАБА;
- сприяє створенню безпечного освітнього середовища в ДВНЗ ПДАБА, вільного від насильства та проявів булінгу (цькування);
- вживає заходів для надання психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, що постраждали від булінгу або вчинили його;
- у разі надходження заяви про вчинення булінгу формує Комісію для розгляду заяви про випадок булінгу (цькування) та обставин події;

- здійснює контроль за виконанням рішення Комісії для розгляду заяви про випадок булінгу (цькування).

3.2. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в ДВНЗ ПДАБА є постійним системним процесом, спрямованим на:

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

- виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних ризиків його виникнення;

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

3.3. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в ДВНЗ ПДАБА ґрунтується на принципах:

- недискримінації за будь-якими ознаками;

- ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;

- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;

- гендерної рівності;

- участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень відповідно до положень законодавства та установчих документів ДВНЗ ПДАБА.

3.4. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в ДВНЗ ПДАБА спрямована на:

- створення безпечного освітнього середовища, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу;

- визначення стану, причин і передумов поширення булінгу (цькування) в закладі освіти;

- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування);

- формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення булінгу (цькування) як порушення прав людини;

- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного сприяння запобігання булінгу (цькуванню).

3.5. Основними методами протидії булінгу є діагностика, корекція, реабілітація, профілактика, психологічна просвіта.

4. Реагування на виявлені випадки булінгу (цькування)

4.1. В разі звернення учасника освітнього процесу ДВНЗ ПДАБА до керівництва академії з інформацією про випадок булінгу в ДВНЗ ПДАБА у усній або письмовій формі ректор академії зобов'язаний сформулювати

тимчасову Комісію для розгляду заяви про випадок булінгу (цькування) (далі – Комісія) та обставин події у триденний термін та, при необхідності, викликає бригаду швидкої медичної допомоги.

4.2. До складу Комісії можуть входити представники керівництва академії, голова психологічної служби, батьки/ законні представники булера та потерпілого, науково-педагогічні працівники, члени комісії з етики та академічної доброчесності, юристи академії, представники органів студентського самоврядування та інші працівники академії. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів.

4.3. На своїх засіданнях Комісія аналізує всі наведені дані щодо випадку булінгу, з'ясовує, чи це був випадок булінгу, як систематично повторюваного діяння, чи одноразовий конфлікт, визначає причини булінгу. За підсумками засідання оформлюється протокол з рішенням та рекомендаціями щодо подальшого врегулювання ситуації для науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти та інших співробітників академії.

4.4. При визнанні Комісією випадку булінгу (цькування), а не одноразового конфлікту чи сварки, тобто відповідні дії носять систематичний характер, ректор академії зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції.

4.5. Якщо Комісія не кваліфікує заявлений випадок як булінг (цькування), а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутись до органів Національної поліції України із заявою, про що голова Комісії має повідомити постраждалого.

4.6. Термін розгляду Комісією заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) в університеті та виконання нею своїх завдань не має перевищувати **десяти робочих днів** із дня створення Комісії ректором ПДАБА.

4.7. Розгляд заяв про діяння булінгу (цькування) проводиться з дотриманням конфіденційності.

4.8. Якщо заява надійшла на електронну пошту або на Скриньку довіри, то відповідальна особа, що отримує пошту, зобов'язана терміново повідомити ректора академії.

4.9. Інформація про Скриньку довіри (електронну) та контактні дані керівництва оприлюднена на офіційному веб-сайті ПДАБА. Також фізична Скринька довіри знаходиться в вестибюлі академії.

4.10. Ректор зобов'язаний повідомити відповідні підрозділи Національної поліції про визнаний Комісією випадок булінгу (цькування).

4.11. Неповідомлення керівником закладу освіти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу

(цькування) учасника освітнього процесу тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

4.12. Особи, що здійснили діяння булінгу (цькування) в ДВНЗ ПДАБА, несуть відповідальність згідно адміністративного законодавства України у вигляді штрафу від п'ятдесяти до ста неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Передбачена відповідальність за приховання випадків булінгу.

5. Прикінцеві положення

5.1. Це Положення затверджується рішенням Вченої ради Академії та вводиться в дію наказом ректора.

5.2. Це Положення набирає чинності з моменту реєстрації наказу ректора про його введення в дію.

5.3. Зміни та доповнення до Положення вносяться на розгляд Вченої ради Академії та після їх ухвалення затверджуються наказом ректора.